

Studienamiddag: Uien telen in een veranderend klimaat

Dinsdag 24 januari 2023

Kortrijk XPO Meeting Center, zaal MC 4

Organisatie :

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

In samenwerking met volgende bedrijven:

TAKII SEED

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Programma

- **Inleiding en actua GLB.**
Bart Debussche, Departement Landbouw en Visserij
- **Overzicht teeltseizoen 2022.**
Jonas Bodyn, PCG
- **Rassenkeuze in het kader van duurzame teelt.**
Robrecht Winnepenninckx, PCG
- **Bemesting in uien: hoe pak je dit aan?**
Lore Lauwers, PCG
- **Onkruidbestrijding:**
 - **Strategie met herbiciden.**
Geert Verhiest, Sanac
 - **Mogelijkheden mechanische onkruidbestrijding.**
Danny Callens, Inagro - Jonas Bodyn, PCG
- **PAUZE**
- **Uien en irrigatie: goeie combinatie in de praktijk.**
Anne Waverijn, PCG - Joost Mangnus, teler met druppelirrigatie
- **Aandachtspunten bewaring uien.**
Peter de Waal, Tolsma-Grisnich
- **Inzicht in afzetmarkt: wat verlangt de markt van de Vlaamse ui?**
Lindert Moerdijk, MSP Onions

Uienteelt in België

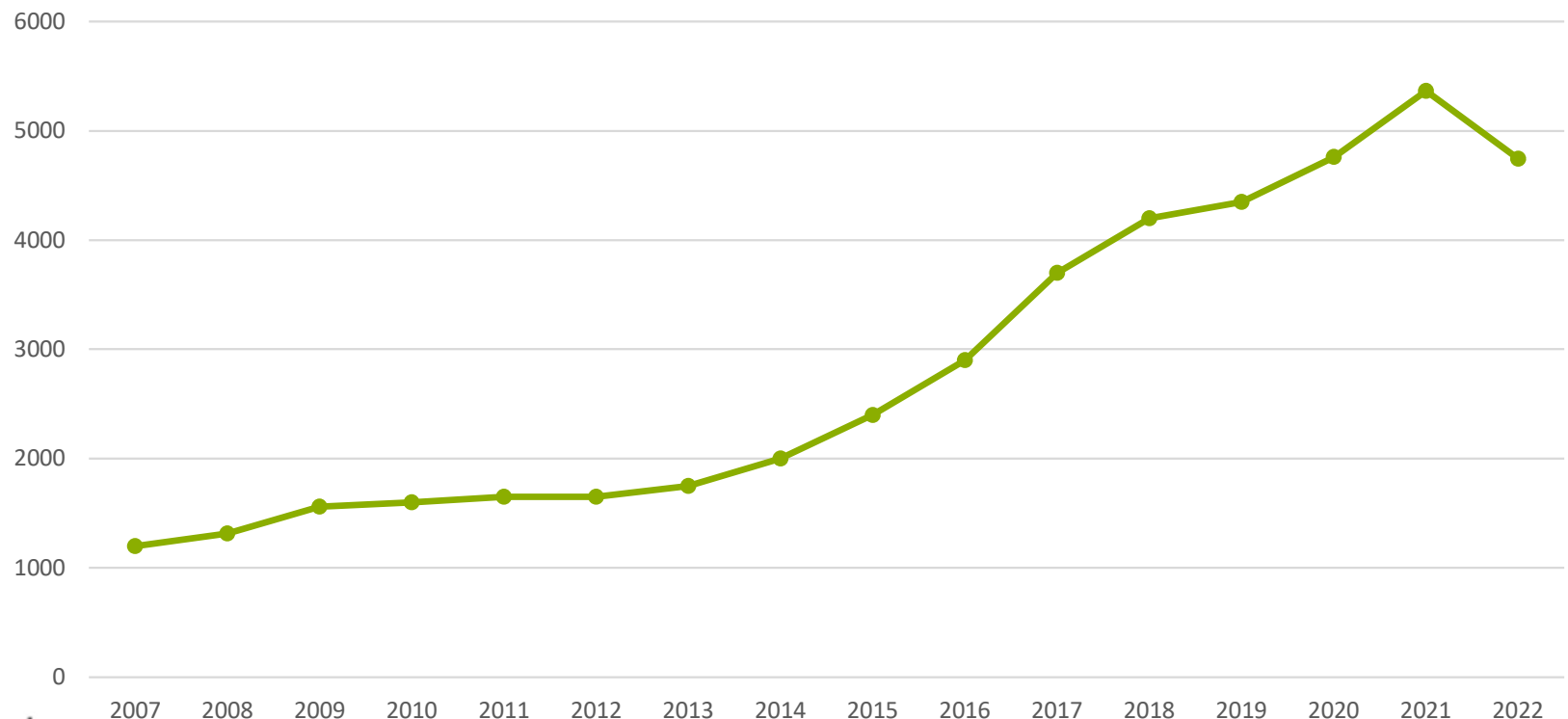
► **Sterkst gegroeide groenteteelt**

► **4745 ha in 2022**

→ 70% in Vlaanderen

→ 442 telers in Vl.

evolutie areaal ui in België (ha)

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Nieuwe GLB 2023 – 2027

Bart Debussche

Departement Landbouw en Visserij

Onder voorbehoud

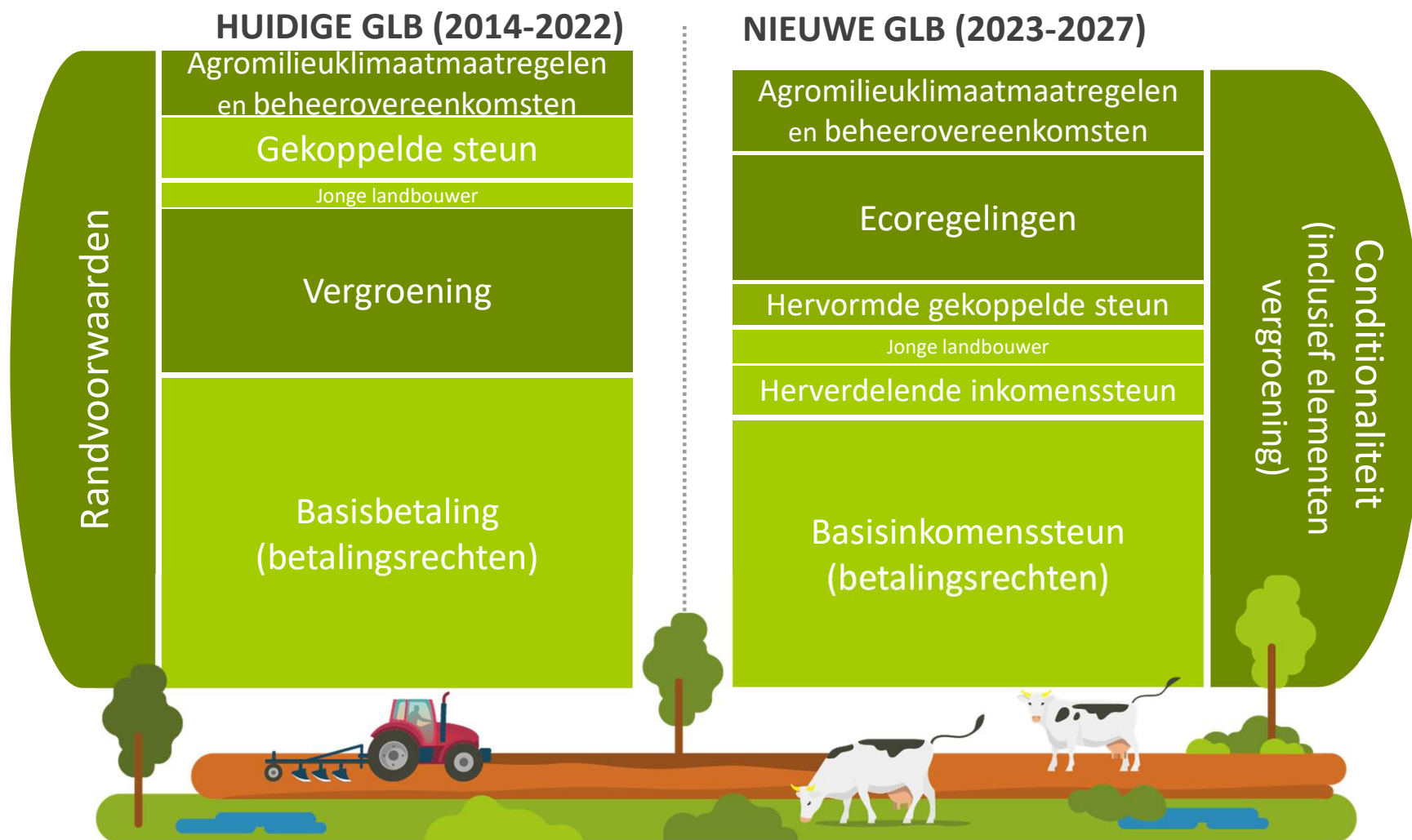
Meer info: <https://www.vlaamsruraalnetwerk.be/glb-2023-2027>

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

Areaal- en diergebonden maatregelen

Overzicht

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Conditionaliteit

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

Conditionaliteit

- Huidige randvoorwaarden + **elementen vergroening** + **nieuwe elementen** + **aanpassingen aan bestaande randvoorwaarden**
- Verplicht toe te passen door alle landbouwers met rechtstreekse betalingen (pijler I) + AMKM
- Wat?
 - Normen goede landbouw- en milieuconditie (GLMC)
 - ▶ Klimaatverandering
 - ▶ Water
 - ▶ Bodem
 - ▶ Biodiversiteit & landschap
 - Beheerseisen (RBE) voortvloeiend uit Europese wetgeving
 - ▶ Milieu
 - ▶ Volksgezondheid
 - ▶ Gezondheid van planten
 - ▶ Dierenwelzijn

Klimaatverandering

GLMC 1

Behoud van blijvend
grasland

GLMC 2

Bescherming van
wetlands en
veengebieden

GLMC 3

Handhaving van
organisch
bodemmateriaal

Behoud blijvend grasland

GLMC 1

- Zoals onder huidige **vergroening**:
 - Jaarlijkse monitoring evolutie Vlaamse ratio t.o.v. referentie 2018.
 - Ingeval overschrijding van 3%-tolerantie:
 - ▶ Verbod op het omzetten van BG in de lopende campagne
 - ▶ Verplichting herinzaaien van percelen die in de twee voorgaande campagnes werd omgezet

Handhaving van organisch bodemmateriaal

GLMC 3

- Stoppels mogen na het oogsten niet afgebrand worden, behalve om fytosanitaire redenen
- Minstens één geldig analyseresultaat OC en pH per schijf van 5 ha areaal landbouwgrond exclusief grasland en permanente bedekking: als OC-gehalte te laag: advies aantoonbaar volgen; als pH te laag: bekijken

Water

GLMC 4

Het aanleggen van
bufferstroken langs
waterlopen

Het aanleggen van bufferstroken langs waterlopen

GLMC 4

- **Langs alle waterlopen (VHA)** moeten de landbouwers, landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud, de volgende bufferstroken respecteren:
 - 1 m teeltvrije strook (geen grondbewerking, bovenop de hierna vermelde beperkingen op het gebruik van pesticiden en bemesting);
 - 3 m pesticidevrije strook;
 - 5 m bemestingsvrije strook (10 m langs hellingen en in gebieden die behoren tot het Vlaams Ecologisch Netwerk). Bemesting is verboden, met uitzondering van bemesting door rechtstreekse uitscheiding bij begrazing conform het Vlaamse Waterwetboek dat voor de omzetting van de kaderrichtlijn Water zorgt

Het aanleggen van bufferstroken langs waterlopen

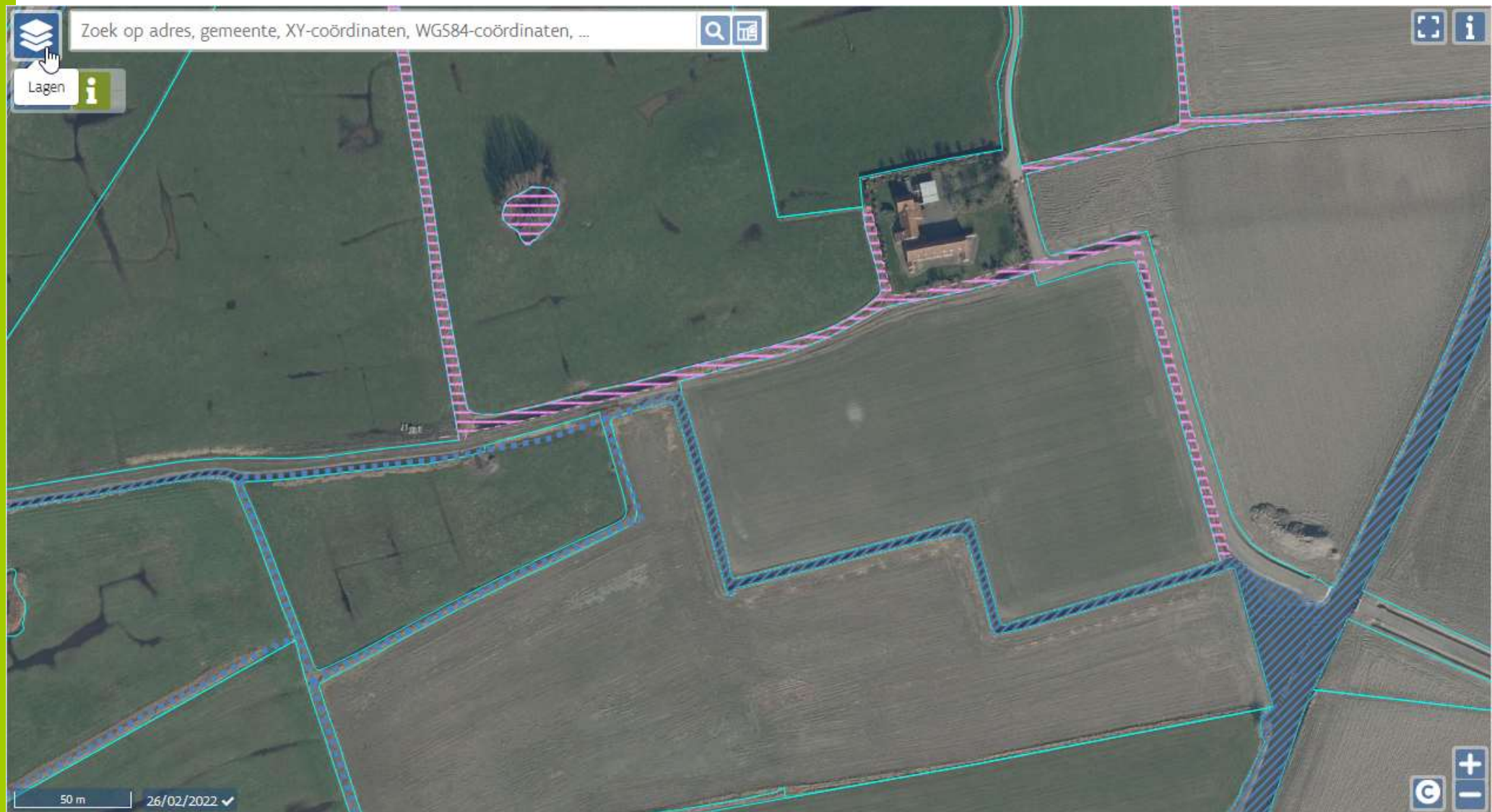
Alle VHA-waterlopen

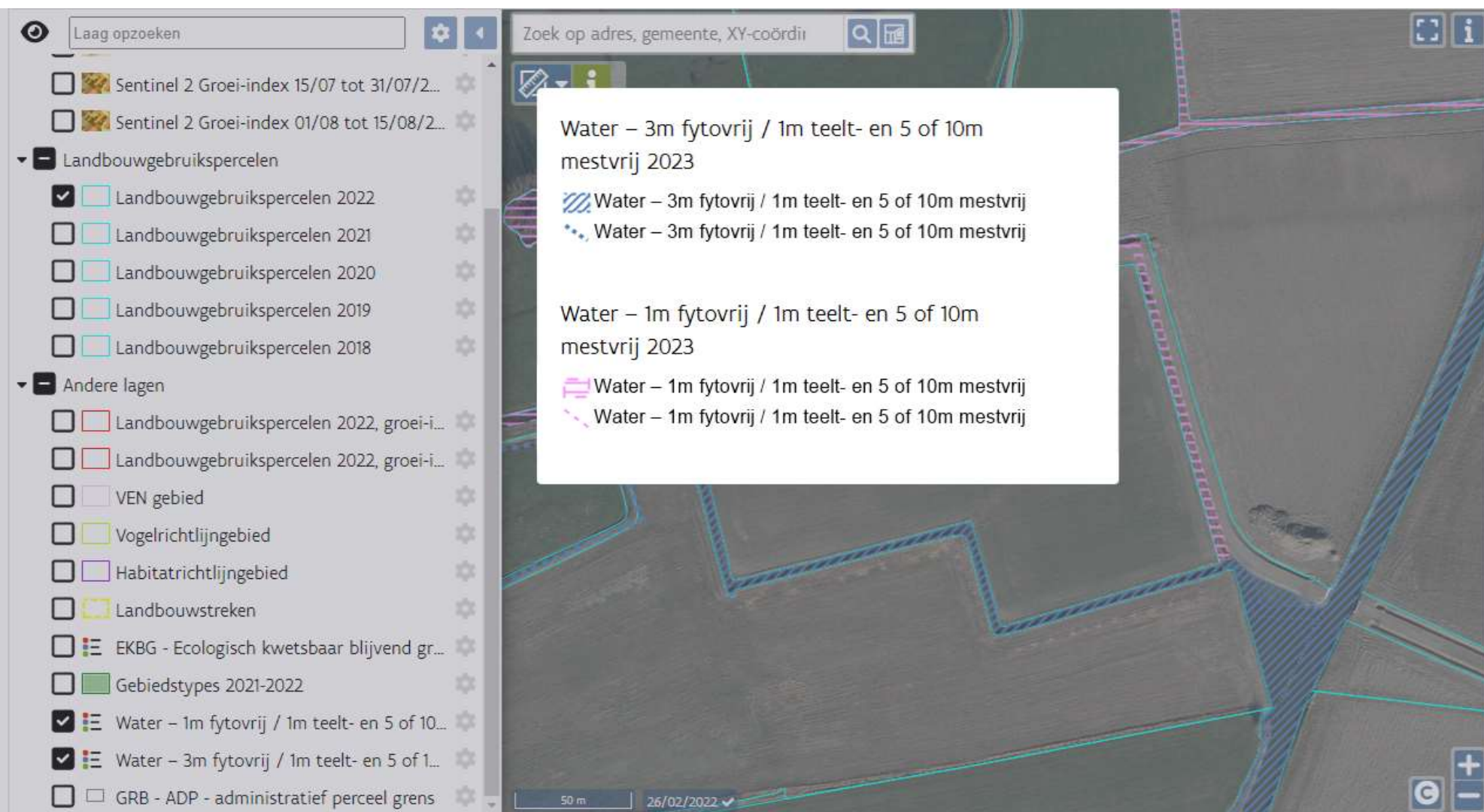
ALLE oppervlaktewaterlichamen

Waterlagen in Verzamelaanvraag 2023

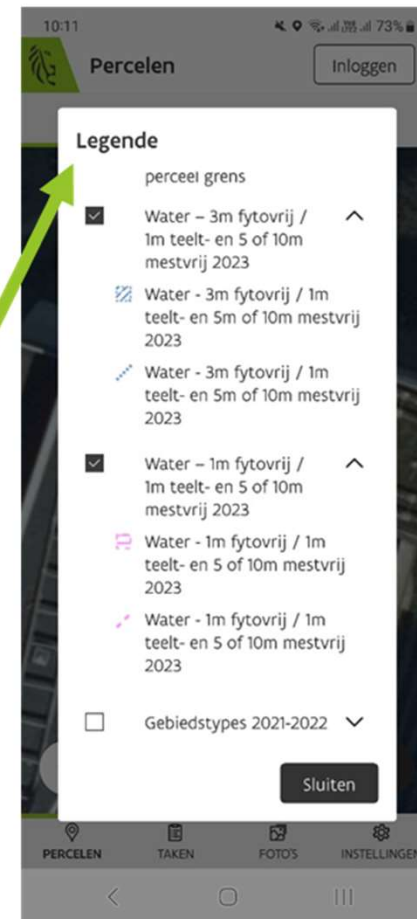

Waterlagen in verzamelaanvraag 2023

Nieuw: LV- AgriLens app

- ▶ Mobiele applicatie (app)
- ▶ foto's kunnen nemen die meteen locatie en tijdstip van de foto's vastlegt.
- ▶ alle perceelsinfo bij de hand

Bodem

GLMC 5

Bodembewerkings-
beheer

GLMC 6

Minimale
bodembedekking

GLMC 7

Gewasrotatie op
bouwland

Bodembewerkingsbeheer

GLMC 5

- Maatregelen op paarse en rode percelen (zeer hoge en hoge erosiegevoeligheid)
 - Afhankelijk van het type teelt en de erosiegevoeligheid moeten maatregelen gekozen worden uit 4 maatregelenpakketten

Minimale bodembedekking

GLMC 6

- Minstens 80% van totale bouwlandareaal: minstens één van de volgende maatregelen -> aan te houden tot 31 januari:
 - wanneer de hoofdteelt uiterlijk op 31 augustus werd geoogst: uiterlijk op 15 september een groenbedekker inzaaien, tenzij er een nateelt wordt ingezaaid. Tot aan de inzaai ervan:
 - ▶ ofwel de stoppels en opslag behouden;
 - ▶ ofwel blijven de plantenresten aan de oppervlakte liggen om zo voor een bedekking van de bodem te zorgen;
 - wanneer de hoofdteelt na 31 augustus geoogst wordt:
 - ▶ ofwel een groenbedekker of een nateelt inzaaien. Tot aan de inzaai ervan:
 - ofwel de stoppels en opslag behouden;
 - ofwel de plantresten aan de oppervlakte laten liggen;
 - ▶ ofwel de stoppels en opslag behouden;
 - ▶ ofwel de plantenresten aan de oppervlakte laten liggen om zo voor een bedekking van de bodem te zorgen;

Minimale bodembedekking

GLMC 6

- Minstens 80% van totale bouwlandareaal: minstens één van de volgende maatregelen -> aan te houden tot 31 januari:
 - wanneer de hoofdteelt op 1 december nog niet geoogst is:
 - ▶ ofwel de teelt behouden;
 - ▶ ofwel de plantresten na de oogst laten liggen tot de inzaai van de volgende teelt in het aansluitend voorjaar. Een grondbewerking is niet toegelaten;

Minimale bodembedekking

GLMC 6

- Op percelen met klei- of leembodem kan winter-voorploegen vanaf 15 oktober op de kleigronden en vanaf 1 december op de leemgronden.
 - Na de oogst van de hoofdteelt bodem tot de aanvang van het ploegen bedekt houden door:
 - ▶ ofwel de inzaai van een groenbedekker of een nateelt na de oogst van de hoofdteelt;
 - ▶ ofwel het behouden van de stoppels en opslag,
 - ▶ ofwel het aan de oppervlakte lagen liggen van de plantenresten na de oogst van de hoofdteelt.
 - Wanneer op de klei- of leembodem een nateelt wordt ingezaaid die voor een bodembedekking in de winter zorgt, is ook aan deze GLMC-voorwaarde voldaan.
- Op rode en paarse percelen: gelden deze normen eveneens, tenzij er in het basispakket striktere verplichtingen zijn opgenomen, dan moeten die nageleefd worden,

Gewasrotatie op bouwland

GLMC 7

- Vanaf 2024, behalve op perceel ecoregeling ecoteelten of ecoregeling vruchtafwisseling al in 2023
- Gewasrotatie wordt nageleefd op twee niveaus:
 - Op **bedrijfsniveau** zorgt de landbouwer ervoor dat hij elk jaar op minimaal een derde van zijn bouwlandareaal, gewasrotatie toepast door:
 - ▶ Ofwel een andere hoofdteelt te telen dan het voorgaande jaar;
 - ▶ Ofwel na de hoofdteelt een nateelt aan te houden die minstens twaalf weken op het perceel aanwezig moet blijven en die tot een andere gewassoort behoort dan de hoofdteelt van het betrokken jaar;
 - Op **perceelsniveau** zorgt de landbouwer ervoor dat hij nooit 4 jaar na elkaar dezelfde hoofdteelt aanhoudt, tenzij die hoofdteelt behoort tot de meerjarig gewassen, grassen en andere kruidachtige voedergewassen of braakliggend land.

Gewasrotatie op bouwland

GLMC 7

- Uitzonderingen op gewasrotatie:
 - Geldt niet voor meerjarige gewassen, grassen en andere kruidachtige voedergewassen, en braakliggend land
 - Vrijstelling voor teelten onder vaste overkapping (teelt in serres in volle grond)
 - Vrijstelling voor percelen met vaste irrigatie voor knolbegonia
 - Percelen besmet met knolcyperus: mais na mais is toegelaten tot wanneer perceel vrij is van knolcyperus op percelen met klei- en leembodem
 - De teelt van aardappelen kan niet in een rotatie enger dan 1 op 3 jaar. Voor de teelt van pootgoed geldt een rotatie van 1 op 4 jaar.
- Vrijstelling voor bedrijven volgens 75%-regel zoals bij vergroening

Biodiversiteit en landschap

GLMC 8

Niet-productieve
elementen en arealen -
biodiversiteit

GLMC 9 + 10

Bescherming van
ecologisch kwetsbaar
blijvend grasland

Biodiversiteit op landbouwbedrijven

GLMC 8

- ▶ **Instandhouding van niet-productieve elementen en oppervlakte ter verbetering van de biodiversiteit op boerderijen -
Minimumaandeel van het landbouwareaal dat bestemd is voor niet-productieve arealen of elementen:**
 - ~ **Vergroening** (EAG)
 - Minimumaandeel van ten minste 4% bouwland op bedrijfsniveau bestemd voor niet-productieve arealen en elementen, met inbegrip van braakliggend land.
 - Minimumaandeel van ten minste 7% bouwland op bedrijfsniveau indien dit ook vanggewassen omvat, geteeld zonder gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, waarvan 3% braakliggend of niet-productieve elementen.
 - Vrijstelling volgens 75%-regel zoals bij GLMC 7

Biodiversiteit op landbouwbedrijven

GLMC 8

- Niet-productieve arealen of elementen + vanggewassen:

Types niet-productief areaal/element + vanggewassen		Wegingsfactor
Braakliggend land		1
Bufferstroken en akkerranden		1,5
Landschapselementen	houtkanten/hagen/heggen	2
	groep van bomen	1,5
	bomenrijen	2
	poelen	1,5
	sloten	2
Vanggewas (mengsel is geen verplichting)		0,3

- 2023: groenten, aardappelen en graangewassen toegelaten op braakliggend land (uitgezonderd in groene bestemmingsgebieden)

Biodiversiteit op landbouwbedrijven

GLMC 8

► **Behoud van landschapselementen:**

→ Landbouwers moeten binnen én buiten de zones aangeduid i.k.v. vogel- en habitatrichtlijn het verbod, de (natuur)vergunningsplicht en de voorwaarden voor het wijzigen van landschapselementen naleven.

► **Verbod op het snoeien van heggen en bomen in de vogelbroedperiode :**

→ Het is verboden heggen en bomen te snoeien tijdens het broeiseizoen (indicatief 15 maart tot 15 juni)

► **Maatregelen om invasieve plantensoorten te voorkomen:**

→ In kader van preventief beleid zullen maatregelen genomen worden om overwoekering door invasieve planten te voorkomen

► O.a. [knolcyperus](#): verbod op knol-, bol- en wortelgewassen

Knolcyperus in conditionaliteit

NIEUW

- **Waarom?**

- Steeds groter wordende problematiek
- Steeds meer landbouwers zijn bezorgd over besmettingen in naburige percelen
- Doel = Verdere verspreiding zo goed mogelijk voorkomen
- De grootste verspreiding zit bij landbouwwerkzaamheden
 - 'superverspreiding'
- Opnemen in de conditionaliteit werkt sensibiliserend + effectief instrument voor overtreders

Knolcyperus

- **Het niet naleven van het teeltverbod voor wortel-, bol- en knolgewassen op knolcyperusperceel wordt opgenomen**
 - gaat het om een besmet perceel en staat er toch een wortel-, bol-, en knolgewas?
 - Dan vaststelling + sanctie ikv GLB
 - Staat er een andere teelt?
 - Geen sanctie, maar verdere opvolging van het perceel
- **Vanaf 2023 ! (enkel waarschuwing, vanaf 2024 sanctie)**

Definitie van een besmet perceel ikv teeltverbod

- **Als men een aantasting van knolcyperus merkt dan bekijkt men**
 - Meer dan 10 planten/m² of meer dan 50% bedekkingsgraad?
- **Zo ja**
 - Telt mee in de vierkante meters
 - Vanaf 10 m² is er een duidelijke aantasting op het veld en kan er gesanctioneerd worden indien overschrijding van het teeltverbod
- **Opvolging:**
 - Wortel, bol- of knolgewas? sanctie ifv aantal probleempercelen, historiek, ...
 - Andere teelt: verdere opvolging in de toekomst (mail, VA, ...)

Beheerseisen voortvloeiend uit Europese regelgeving

► RBE 1: Kaderrichtlijn Water:

→ Artikel 11, lid 3, punt e), alsook punt h) met betrekking tot verplichte vereisten ter beheersing van diffuse bronnen van vervuiling door fosfaten

- RBE 2: Nitraatrichtlijn
- RBE 3: Vogelrichtlijn
- RBE 4: Habitatrichtlijn
- RBE 5: Verordening voedselveiligheid
- RBE 6: Hormonenrichtlijn
- RBE 7: Verordening op de markt brengen gewasbeschermingsmiddelen

► RBE 8: Richtlijn duurzaam gebruik pesticiden

→ O.a. Artikel 12 met betrekking tot beperkingen op het gebruik van pesticiden in op basis van Richtlijn 2000/60/EG en Natura 2000-wetgeving omschreven gebieden.

- RBE 9: Richtlijn dierenwelzijn kalveren
- RBE 10: Richtlijn dierenwelzijn varkens
- RBE 11: Richtlijn dierenwelzijn landbouwhuisdieren

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Ecoregelingen en agromilieuklimaat- maatregelen

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

Overzicht ecoregelingen en AMKM

Behoud meerjarig grasland	Ecologisch beheerd grasland	Eenjarige ecoteelten	Teelttechnische erosiebestrijdende technieken
Tijdelijk grasland naar blijvend grasland		Meerjarige ecoteelten	
Bufferstroken	Voortzetting bio	Mechanische onkruidbestrijding	Vruchtafwisseling met vlinderbloemige
	Omschakeling bio		
Bodem organisch koolstofgehalte in bouwland	Meerjarige bloemenstrook in de fruitteelt	Bodempaspoort	Voedermanagement rundvee
Precisielandbouw	Onderhoud boslandbouwsystemen	Lokale veerassen	Antibioticareductie

Vruchtafwisseling met vlinderbloemigen

- ▶ **Eénjarig (ER)**
- ▶ **Bouwland**
- ▶ **In periode van 5 jaar:**
 - Hoofddeelten uit min. 3 vruchtafwisselingsgroepen
 - Minstens 1 keer vlinderbloemige

Bv. grasklaver-grasklaver-voederbieten-mais-wintertarwe

- ▶ **108 euro/ha**

Mechanische onkruidbestrijding

- ▶ **Eénjarig (ER)**
- ▶ **Voorwaarden cfr. vroegere AMKM**
- ▶ **310 euro/ha**

Organische koolstof op bouwland • teeltplan

- ▶ **Eénjarig (ER)**
- ▶ **Cfr. de pre-ecoregeling**
- ▶ **Aangebrachte organische koolstof via teeltplan**
- ▶ **Min. 1.250/1.300/1.350/1.400 kg organische koolstof/ha bouwland**
- ▶ **70/100/130/160 euro/ha bouwland**

Organische koolstof op bouwland

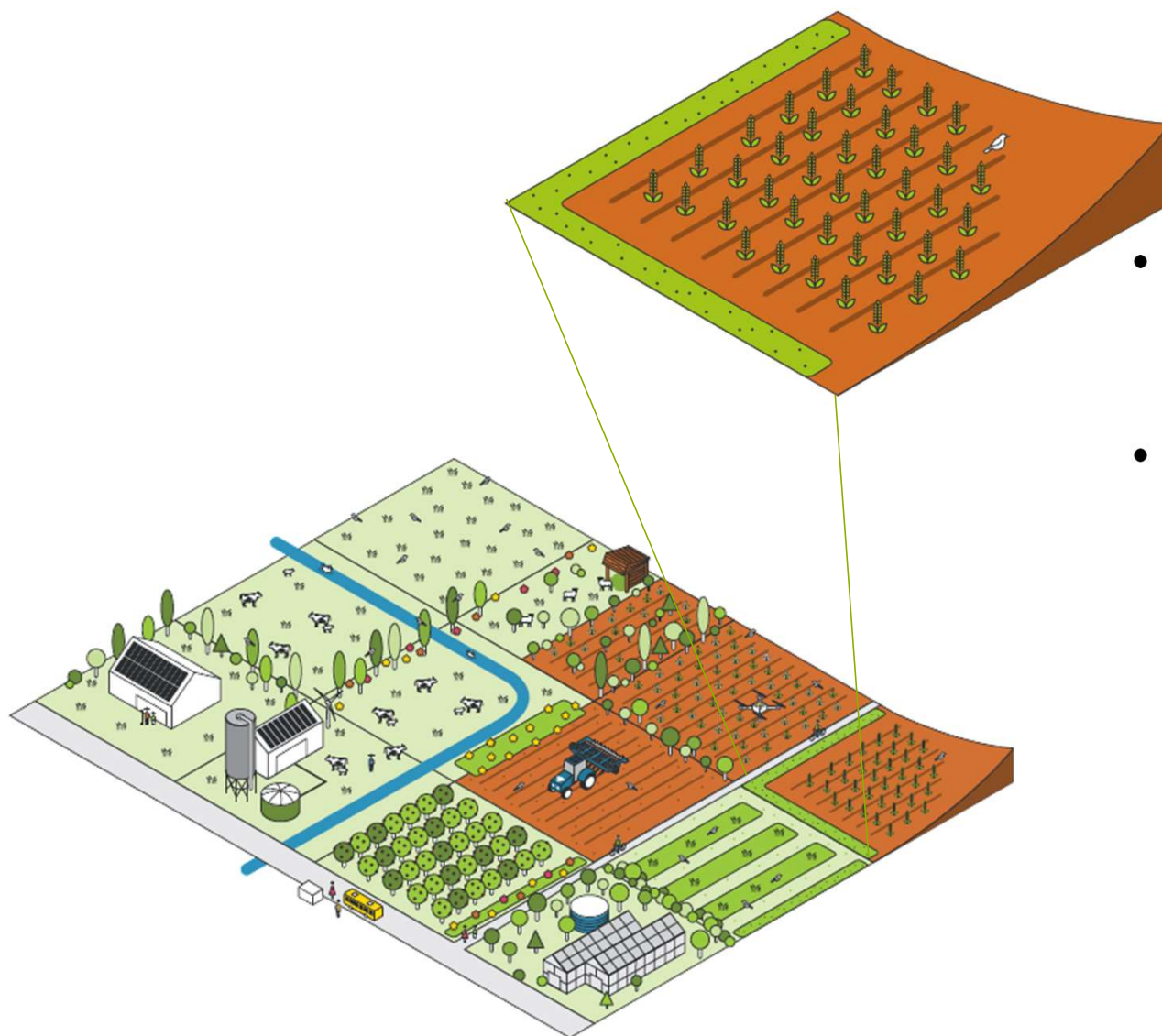

► Aanbrengen van koolstofrijke producten

- Eénjarig (ER)
- Aanbreng compost, stalmest of houtsnippers
- 130/60/482 euro/ha

► Bereiken van streefzone voor organische koolstof en pH

- Alleen in combinatie met andere organische koolstof-maatregel
- Via bodemanalyse aantonen dat streefzone voor org. C en pH bereikt werd
- Analyseresultaat beschikbaar via bodempaspoort
- 60 euro/ha

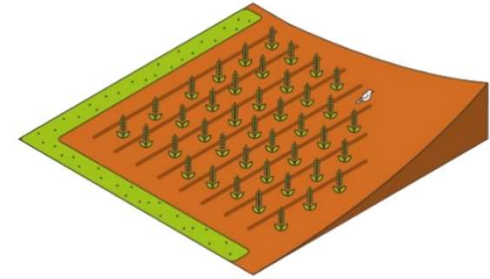

- Teelttechnische erosiebestrijdende technieken
- Bufferstroken

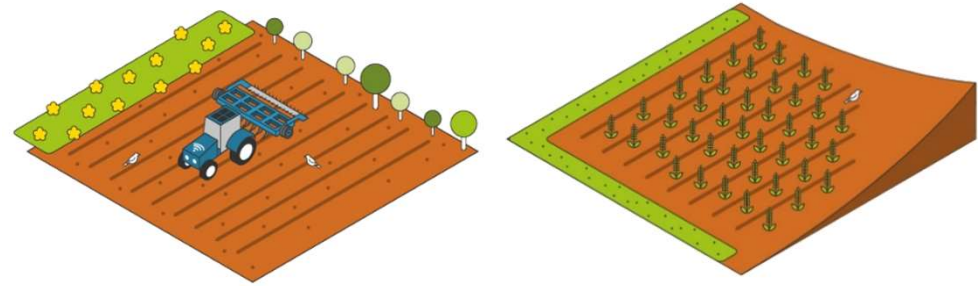
Vlaanderen
is landbouw & visserij

Teelttechnische erosiebestrijdende technieken

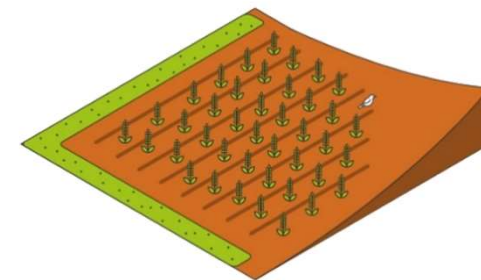
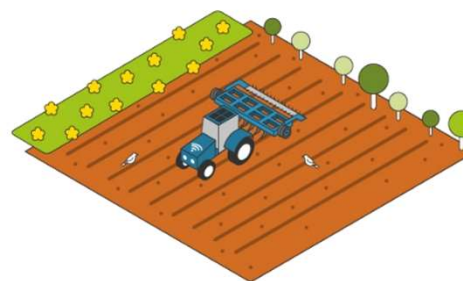
- ▶ **Eénjarig (ER)**
- ▶ **Lichtgroene tot oranje percelen**
- ▶ **Aanleg drempels tussen ruggenteelten: 25 euro/ha**
- ▶ **Niet-kerende bodembewerking: 60 euro/ha**
- ▶ **Volleveld-inzaai ~~(ruitzaai)~~ van maïs: 25 euro/ha**

Bufferstroken

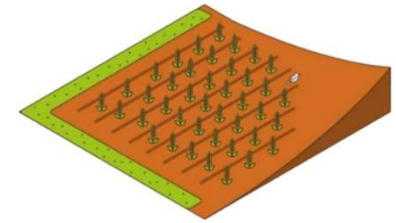
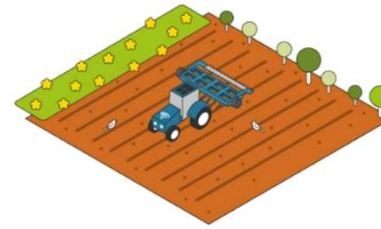
- ▶ **Eénjarig (ER) – jaarlijks hernieuwbaar**
- ▶ **Enkel op bouwland waarvan hoofdteelt niet behoort tot gewasgroep ‘grassen’**
 - Uitzondering voor bufferstroken met graskruidenmengsel en bloemenmengsel op voorwaarde dat de strook onderscheidbaar is van het aangrenzend bouwland
- ▶ **Strook moet in het voorgaand najaar ingezaaid worden of al aanwezig zijn**
 - Uitzondering voor bufferstrook met bloemenmengsel: uiterlijk ingezaaid op 1 mei van verbintenisjaar
- ▶ **Eventuele ploegvoor of -wal tussen akker en grasstrook moet genivelleerd worden zodat afstromend water optimaal over grasstrook kan vloeien**

Bufferstroken

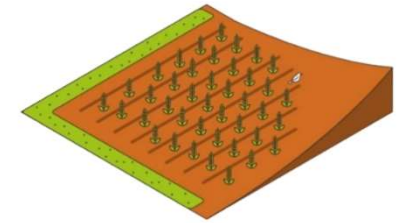
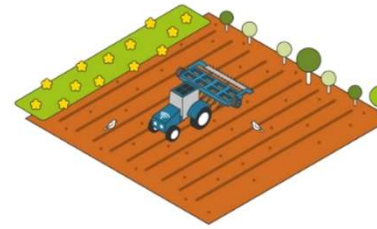
Wat?	Waar?	Breedte?	Fyto/bemesting mogelijk?	Bedrag (€/ha)?
Grasstrook erosie	Onderaan oranje, gele en lichtgroene percelen	Min 6 m Max 24 m	Neen	1 025
	Onderaan rode en paarse percelen	Min 9 m Max 30 m		
Langs kwetsbare landschapselementen	Langs waterloop, houtkant, holle wegen ...	Min 6 m Max 12 m	Neen	1 025
Langs waterlopen	Langs waterloop	Min 3 m Max 6 m	Neen	945

Bufferstroken

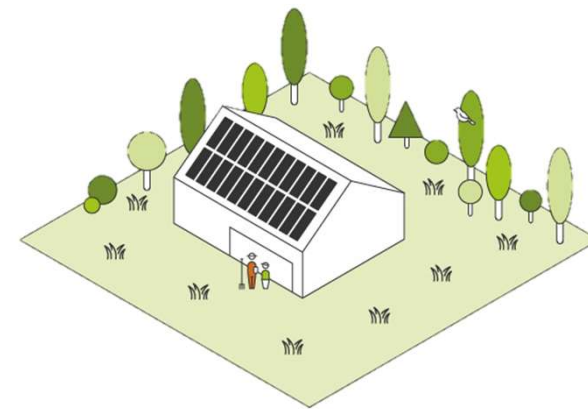
Wat?	Waar?	Breedte?	Fyto/bemes- ting mogelijk?	Bedrag (€/ha)?
Graskruidenmengsel	Niet erosiegevoelig	Min 6 m of min 0.3 ha Max 18 m	Neen	1 095
	Onderaan oranje, gele en lichtgroene percelen	Min 6 m Max 24 m		
	Onderaan rode en paarse percelen	Min 9 m Max 30 m		

Bufferstroken

Wat?	Waar?	Breedte?	Fyto/bemes- ting mogelijk?	Bedrag (€/ha)?
Bloemenmengsel	Niet erosiegevoelig	Min 6 m of min 0.3 ha Max 18 m	Neen	1 745 (verplichte grasstrook van 6m: 1 025)
	Onderaan lichtgroene percelen	Min 6 m		
	Onderaan oranje en gele percelen: + verplicht grasstrook van 6 m	Max 24 m		
	Onderaan rode en paarse percelen: + verplicht grasstrook van 6 m	Min 9 m Max 30 m		

Precisielandbouw

► Eénjarig (ER)

► Cfr. pre-ecoregeling

- Op 80% areaal precisielandbouw toepassen: gewasbeschermingsmiddelen (GBM) en/of korrelmeststoffen (KM)
- Max. 100 ha

	KM <u>of</u> GBM (GPS)	KM <u>en</u> GBM (GPS)	KM <u>of</u> GBM (RTK-GPS)	KM <u>en</u> GBM (RTK-GPS)
0-10 ha	60	75	75	90
>10 – 20 ha	35	50	50	65
>20ha – 100 ha	7	10	10	15

Precisielandbouw • bekalken

- ▶ **Eénjarig (ER) – 1 keer/3 jaar**
- ▶ **Cfr. pre-ER**
- ▶ **Bekalken op basis van bodemscan (taakkaart)**
- ▶ **100 euro/ha**

